

Asia: VN/19178/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle laiksi verkon välityspalvelujen valvonnasta ja eräksi muiksi laeiksi (DSA:n toimeenpano)

1. Yleistä

Yleistä

Musiikkituottajat – IFPI Finland ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksen luonnoksesta ja lausuu kunnioittaen seuraavaa. Pidämme esitysluonnosta huolellisesti valmisteltuna ja pääosin toimivana kokonaisuutena. Seuraamusten osalta jatkovalmistelussa tulee tehdä korjauksia, jotta asetuksen tavoitteet täyttyvät.

Luonnoksessa esitetään kumottavaksi sähköisen viestinnän palvelulain 182 – 184 a § ja 187 – 194 §. Tämä ratkaisu on välttämätön ja kannatettava. Suomessa ei voi olla asetuksen voimaantulon jälkeen asetuksen kanssa ristiriitaista ja päällekkäistä sääntelyä.

2. Valvovat viranomaiset ja niille osoitetut valvontatehtävät

Valvovat viranomaiset ja niille osoitetut valvontatehtävät

Ei lausuttavaa.

3. Viranomaisten tutkintavaltuudet

Viranomaisten tutkintavaltuudet

Ei lausuttavaa

4. Seuraamukset digipalvelusäädöksen rikkomisesta

Seuraamukset digipalvelusäädöksen rikkomisesta

Luonnoksessa on virheellisesti ja asetuksen vastaisesti jätetty säätämättä asianmukaiset seuraamusmaksut (13, 14 ja 15 §) koskien asetuksen artiklan 9 (Määräykset toteuttaa toimia laitonta

sisältöä vastaan) ja 10 (Määräykset antaa tietoja) välityspalveluille em. artikloissa asetettujen velvoitteiden osalta.

Asetuksen artiklat 9 ja 10 asettavat välityspalveluille tarkat velvoitteet. Asetetut velvoitteet eivät sisällä laadullisia tai avoimia kriteereitä välityspalveluille. Näiden tarkkojen velvoitteiden laiminlyönneistä tulee laillisuusperiaatteen mukaisesti olla mahdollisuus asettaa asianmukainen seuraamusmaksu.

Artiklan 9 kohdassa 1 asetetaan välityspalvelulle seuraava tarkka velvoite: "Kun välityspalvelun tarjoaja saa asianomaiselta kansalliselta oikeus- tai hallintoviranomaiselta sovellettavan unionin oikeuden tai unionin oikeutta noudattaen annetun kansallisen lainsäädännön perusteella määräyksen toteuttaa toimia yhtä tai useampaa tiettyä laitonta sisältöä vastaan, sen on ilmoitettava määräyksen antaneelle viranomaiselle tai määräyksessä ilmoitetulle muulle viranomaiselle ilman aiheetonta viivytystä määräyksen johdosta toteutetuista jatkotoimista sekä täsmennettävä, pantiinko määräys täytäntöön ja, jos pantiin, täytäntöönpanon ajankohta."

Edelleen artiklan 9 kohdassa 5 asetetaan välityspalvelulle seuraava tarkka velvoite: "Välityspalvelujen tarjoajien on ilmoitettava kyseiselle palvelun vastaanottajalle vastaanottamastaan määräyksestä ja määräyksen johdosta toteutetuista toimista viimeistään määräyksen täytäntöönpanon ajankohtana tai tapauksen mukaan määräyksen antaneen viranomaisen määräyksessään ilmoittamana ajankohtana. Tällaisiin palvelun vastaanottajalle annettaviin tietoihin on sisällyttävä ainakin perustelut, muutoksenhakumahdollisuudet ja määräyksen alueellinen soveltamisala 2 kohdan mukaisesti."

Artiklan 10 kohdassa 1 asetetaan välityspalvelulle seuraava tarkka velvoite: "Kun välityspalvelun tarjoaja saa asianomaisilta kansallisilta oikeus- tai hallintoviranomaisilta sovellettavan unionin oikeuden tai unionin oikeutta noudattaen annetun kansallisen lainsäädännön perusteella määräyksen antaa tietty tieto yhdestä tai useammasta yksittäisestä palvelun vastaanottajasta, välityspalvelun tarjoajan on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava määräyksen antaneelle viranomaiselle tai määräyksessä ilmoitetulle muulle viranomaiselle määräyksen vastaanottamisesta ja määräyksen johdosta toteutetuista toimista sekä täsmennettävä, pantiinko määräys täytäntöön ja, jos pantiin, täytäntöönpanon ajankohta."

Edelleen artiklan 10 kohdassa 5 asetetaan seuraava tarkka velvoite: "Välityspalvelujen tarjoajien on ilmoitettava kyseiselle palvelun vastaanottajalle vastaanottamastaan määräyksestä ja määräyksen johdosta toteutetuista toimista viimeistään määräyksen täytäntöönpanon ajankohtana tai tapauksen mukaan määräyksen antaneen viranomaisen määräyksessään ilmoittamana ajankohtana. Tällaisiin palvelun vastaanottajalle annettaviin tietoihin on sisällyttävä ainakin perustelut ja muutoksenhakumahdollisuudet 2 kohdan mukaisesti."

Luonnoksessa ei analysoida eikä perustella tarkemmin, miksi ehdotetuissa seuraamusmaksuissa on jätetty pois asetuksen 9 ja 10 artiklan välityspalveluita koskevat tarkat velvoitteet. On tärkeää huomata, että vaikka asetuksen artiklan 9 ja 10 perusteella annetut määräykset perustuvat joko unionin oikeuteen tai unionin oikeutta noudattaen annettuun kansalliseen lainsäädäntöön, asettaa asetus nimenomaisesti välityspalveluille tiettyjä tarkkarajaisia velvoitteita, joiden valvonta kuuluu asetuksen perusteella kansallisille koordinaatioviranomaisille.

Asetuksen tavoitteena on parantaa internetissä toimivien välityspalveluiden avoimuutta ja turvallisuutta käyttäjille. Suomi ei voi laiminlyödä kansallisen valvonnan osalta artiklojen 9 ja 10 selkeitä velvoitteita välityspalveluille. Tämä laiminlyönti johtaisi siihen, että asetuksen valvonnan osalta Suomen lainsäädäntö poikkeaisi muiden jäsenmaiden valvonnasta ja asetuksen tavoitteet jäisivät toteutumatta. Päinvastoin esimerkiksi artiklan 9 osalta seurauksena voisi olla laittoman sisällön kasvu palveluissa, mikäli välityspalveluiden laiminlyönneistä ei voisi seurata asianmukaisia seuraamusmaksuja. Asetuksessa on kyse uudentyypisistä lainsäädännöstä, jolla EU-lainsäätävä haluaa nimenomaan kehittää ja harmonisoida välityspalveluiden toimintavelvoitteita EU:n laajuisesti. Siksi niistä on annettu asetus, ei direktiivi. Kansallinen lainsäätävä ei voi arvioida välityspalveluille asetettuja toimintavelvoitteita eri tavoin perustelemalla ylimalkaisesti, että tällaisia velvoitteita ei ole ennenkään valvottu tai määrätty seuraamuksia niiden noudattamatta jättämisestä.

Luonnoksen 14 § uupuu seuraamusmaksu säilytyspalveluita koskien artiklan 17 3 f-kohdan mukaista velvollisuutta ilmoittaa selkeät ja käyttäjäystävälliset tiedot palvelun vastaanottajan käytettävissä olevista oikeussuojakeinoista, sisäisistä valitusten käsittelymenettelyistä, tuomioistuinten ulkopuolisista riidanratkaisusta ja tuomioistuin käsittelyistä. Oikeussuojakeinoista asianmukaisesti tiedottaminen on tärkeä osa asetusta ja sitä turvaamassa on oltava kansallista valvontaa ja mahdollisuus seuraamusmaksuun. Luonnoksessa em. 17 artiklan 3 f-kohdan seuraamusmaksu on ehdotettu koskemaan vain verkkoalustoja (15 §) mutta säilytyspalveluiden osalta seuraamusmaksun mahdollisuus on jätetty säätämättä.

Luonnoksen sivulla 93 tuodaan ilmi ne asetuksen yksilöidyt artiklakohdat, joista ei luonnoksen perusteella ehdoteta mahdolliseksi määrätä seuraamusmaksuja. Luonnoksen mukaan asetuksen 14.4, 17.4, 20.4, 23.2, 28.1, 30.2 ja 31.3 kohdissa ei olisi asetettujen velvoitteiden osalta ilmaistu velvoitteita riittävän tarkasti tai ne sisältävät laadullisia tai avoimia kriteereitä menettelyille.

Menettelyjen laadullisten tai avoimien kriteerien osalta käytettyä perustelua voidaan kritisoida. Digipalvelusäännöksen asettamat velvoitteet välityspalveluille sisältävät luonnollisesti laadullisia ja avoimia kriteerejä menettelyille, koska niiden kohteena on laaja joukko erilaisia välityspalveluita. Kyseisten seikkojen ei tulisi siten olla esteenä seuraamusmaksujen mahdollisuudelle.

Nostamme edellä mainituista artiklan kohdista esiin asetuksen artiklan 30 2-kohdan sekä 31 artiklan 3-kohdan.

Artiklan 30 kohta 2 koskee elinkeinonharjoittajien jäljitettävyyttä. Kohta säätää seuraavasti: " Verkkoalustan tarjoajan, joka antaa kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia elinkeinonharjoittajien kanssa, saatua 1 kohdassa tarkoitettua tietoa sen on ennen kuin se antaa kyseisen elinkeinonharjoittajan käyttöä palveluun parhaansa mukaan arvioitava, ovatko 1 kohdan a–e alakohdassa tarkoitettua tietoa luotettavaksi ja täydelliseksi, käyttäen mitä tahansa jäsenvaltioiden tai unionin saatavilla olevaa vapaasti käytettävissä olevaa virallista verkkotietokantaa tai verkkorajapintaa tai pyytämällä elinkeinonharjoittajaa toimittamaan luotettavista lähteistä peräisin olevia tositteita. Tätä asetusta sovellettaessa elinkeinonharjoittajat ovat vastuussa annettujen tietojen paikkansapitävyydestä."

Kyseessä on asetuksen tavoitteiden kannalta merkittävä velvoite, jonka tarkoitus on turvata ja varmistaa, että kuluttajat voivat aidosti tietää ja luottaa siihen, kenen elinkeinonharjoittajan kanssa hän on mahdollisesti solmimassa etäsopimusta. Vaatimus korostuu eritoten silloin, jos kuluttaja huomaa tullessaan jälkikäteen huijatuksi esimerkiksi tuotevääräennöksellä.

Em. verkkoalustoille asetettu velvoite on tärkeä ja riittävän tarkasti määritelty. Verkkoalustojen on mahdollista luoda julkisia viranomaislähteitä käyttäen selkeitä ja tehokkaita prosesseja, joilla ne voivat parhaansa mukaan arvioida saamiensa tietojen luotettavuutta ja riittävyttä. Tämä parantaa ja edesauttaa merkittävästi kuluttajien luottamusta ja oikeusturvaa suhteessa elinkeinonharjoittajiin.

Käsityksemme mukaan on aivan selvää, että tämän velvoitteen laiminlyönnin osalta tulee olla mahdollista määrätä myös seuraamusmaksu.

Artiklan 31 kohta 3 koskee sisäänrakennettujen velvoitteiden noudattamista. Sen mukaan: "Sellaisten verkkoalustojentarjoajien, jotka antavat kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia elinkeinonharjoittajien kanssa, on parhaansa mukaan arvioitava, ovatko tällaiset elinkeinonharjoittajat toimittaneet 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua tietoa ennen kuin ne antavat niiden tarjota tuotteita tai palveluja kyseisillä alustoilla. Sen jälkeen, kun palvelun tarjoajat ovat antaneet elinkeinonharjoittajan tarjota tuotteita tai palveluja verkkoalustallaan, jolla annetaan kuluttajille mahdollisuus tehdä etäsopimuksia elinkeinonharjoittajien kanssa, niiden on toteutettava kohtuullisia toimia tarkastaakseen satunnaisesti virallisesta, vapaasti käytettävissä olevasta ja koneluettavasta verkkotietokannasta tai verkkorajapinnasta, onko tarjotut tuotteet tai palvelut tunnistettu laittomiksi."

Myös tämän velvoitteen osalta verkkoalustoille asetettu velvoite on ilmaistu riittävän tarkasti ja seuraamusmaksun määrääminen tulee säätää mahdolliseksi.

5. Liikenne- ja viestintäviraston seuraamuskollegio

Liikenne- ja viestintäviraston seuraamuskollegio

Ei lausuttavaa.

6. Muut asiat

Muut asiat

Yhdymme myös Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry lausunnossa esille tuotuun.

Kotilainen Kalle
Musiikkituottajat - IFPI Finland ry